

L'ECONOMIA SOVIÈTICA EN PERILL ¹

Lev Trotski

22 d'octubre de 1932

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/escritos/Libro2/ContextHelp.htm>

Índex

L'art de la planificació

Els totals preliminars del plans quinquennals

Quantitat i qualitat

Producció de béns de capital

Les desproporcions internes i el mercat mundial

La situació dels treballadors

L'economia agrícola

El problema d'establir el vincle

Les condicions i els mètodes de l'economia planificada

La supressió de la NEP, la inflació monetària i la liquidació de la democràcia soviètica

La crisi de l'economia soviètica

L'economia soviètica en perill

El Segon Pla Quinquennal

L'any de la reconstrucció

Els èxits dels dos primers anys del plans quinquennals han demostrat a la burgesia de tot el món que la revolució proletària era un assumpte molt més seriós del que semblava al principi. Al mateix temps, ha augmentat l'interès en l'“experiment” soviètic. Grups destacats d'eminentes publicacions burgeses han començat a editar informes econòmics relativament objectius.

Mentre, la premsa comunista internacional ha superat les previsions més optimistes de la premsa soviètica, exagerant-les grollerament, se suposa que amb un interès propagandístic i convertint-les en una llegenda econòmica.

Els demòcrates petit burgesos que no tingueren el menor problema per a formar-se una opinió sobre un fet tan complex com la Revolució d'Octubre, han saludat amb alegria la possibilitat de recolzar les seues tardanes simpaties en les estadístiques del plans quinquennals. Per fi, magnànimament, “han reconegut” la república soviètica, recompensant-la, així, per les seues conquestes econòmiques i culturals. Aquest acte d'heroisme moral els ha proporcionat a molts d'ells l'oportunitat de fer un viatge interessant i barat.

Certament, resulta força més meritori defensar la construcció socialista del primer estat obrer que no recolzar les pretensions de Wall Street o de la City.

Però les tèbies simpaties d'aquests cavallers envers el govern soviètic són tan útils com l'antipatia del Congrés d'Amsterdam envers el militarisme.

Naturalment, les persones del tipus dels Webb (que no són els pitjors) no tenen la menor inclinació a trencar-se el cap amb les contradiccions de l'economia soviètica. Sense comprometre's per a res, pretenen fonamentalment utilitzar les conquestes dels soviets per a avergonyir o enfurir els cercles dominants del seu país. Aprofiten una revolució estrangera com a arma secundària en benefici del seu reformisme. En funció d'aquest objectiu, així com de la seua tranquil·litat personal, els "amics de l'URSS", junt amb la burocràcia comunista internacional, necessiten un panorama dels èxits de l'URSS que siga com més simple, harmoniós i reconfortant possible millor. Qui pertorba aqueix panorama únicament és un enemic i un contrarevolucionari.

Durant els últims dos anys, quan ja les contradiccions i desproporcions de l'economia soviètica es reflectien a les pàgines de la premsa soviètica oficial, la premsa comunista internacional bastí una grollera i perjudicial idealització del règim transitori.

Res tan precari com les simpaties basades en la llegenda i la ficció. No es pot dependre de gent el suport de la qual s'assoleix amb falsedats. Inevitablement, i en un futur molt proper, la crisi imminent de l'economia soviètica dissiparà la dolçassa llegenda i no hi ha raons per a dubtar que despertarà la indiferència, si no l'oposició, de molts amics filisteus.

Però, pitjor encara i força més seriós, la crisi soviètica prendrà totalment desprevinguts els treballadors europeus, fonamentalment els comunistes; esdevindran aleshores molt receptius a la crítica socialdemòcrata, absolutament enemiga dels soviets i del socialisme.

En aquesta qüestió, com en totes les altres, la revolució proletària necessita la veritat i només la veritat. Dins dels límits d'aquest breu fullet, pretenc presentar en tota la seua agudesia les contradiccions de l'economia soviètica, el caràcter incomplet i precari de moltes de les seues conquestes, els grollers errors de la direcció i els perills que amenacen el camí vers el socialisme. Que els nostres amics petit burgesos pinten servilment el quadro de rosat i celeste. Per a nosaltres és molt més correcte assenyalar amb una gruixuda línia negra els punts dèbils i indefensos pels que l'enemic amenaça irrompre. L'acusació que estem en contra de la Unió Soviètica és tan absurda que porta en si mateixa el seu propi antídote. El futur immediat confirmarà allò que és encertat en la nostra posició. L'Oposició d'Esquerra ensenya als treballadors a preveure els perills, no a caure en el desconcert quan aquests amenacen.

Aquell que accepta la revolució proletària només quan va acompanyada per tot tipus de conveniències i garanties per a tota la vida no pot seguir el mateix camí que nosaltres. Acceptem l'estat obrer tal com és i afirmem: "Aquest és el nostre estat." Malgrat la seua herència d'endarreriment, malgrat la fam i la inèrcia, malgrat els errors i fins i tot les abominacions de la burocràcia, els obrers de tot

el món han de defensar amb unghes i dents la futura pàtria socialista que aquest estat representa.

El principal servei que rendim a la república soviètica és dir-los als obrers la veritat sobre ella i, en conseqüència, assenyalar-los el camí vers un futur millor.

L'art de la planificació

El colp d'octubre i les lleis fonamentals de l'estat soviètic assentaren les bases de la planificació socialista. En uns quants anys es crearen i posaren en funcionament institucions estatals per a centralitzar l'administració de l'economia. Es realitzà un gran treball creatiu. Es reconstruí el que la guerra imperialista i la Guerra Civil havien destruït. Es fundaren grans empreses, noves indústries i branques industrials senceres. Es demostrà la capacitat del proletariat organitzat en un estat per a dirigir l'economia amb nous mètodes i crear valors materials a un ritme sense precedents. Tot açò s'assolí amb el rerafons del decadent capitalisme mundial. El socialisme com a sistema demostrà per primera vegada el seu dret al triomf històric, no en les pàgines d'*El Capital* sinó en la praxi de les plantes hidroelèctriques i dels alts forns. Sobra dir que Marx hauria preferit comptar amb aquest mètode demostratiu.

No obstant, les irresponsables afirmacions que l'URSS ja ha entrat en el socialisme són criminals. Els avanços són molt grans. Però encara queda un llarg i ardu camí per a arribar al triomf real sobre l'anarquia econòmica, la superació de les desproporcions i la possibilitat de garantir una economia harmoniosa.

Encara que el Primer Pla Quinquennal tingué en compte tots els aspectes possibles, per la mateixa naturalesa de les coses no podia ésser més que una primera hipòtesi no molt elaborada, destinada per endavant a ésser reconstruïda en les qüestions fonamentals a mesura que el procés avancés. És impossible crear *a priori* un sistema econòmic complet i harmoniós. La hipòtesi de planificació no podia menys que incloure les velles desproporcions i el desenvolupament inevitable d'altres de noves. L'administració centralitzada no implica només grans avantatges sinó, també, el perill dels errors centralitzats, és a dir, elevats a l'enèsima potència. Només la contínua regulació del plans en el procés de la seua aplicació, la seua reconstrucció parcial i total, poden garantir la seua efectivitat econòmica.

L'art de la planificació socialista no cau del cel ni està plenament madur quan es pren el poder. Com que és part de la nova economia i de la nova cultura, únicament el poden dominar en la lluita, pas a pas, no uns quants escollits sinó milions de persones. No hi ha res de sorprenent ni de descoratjador en el fet que en el quinzè aniversari de la Revolució d'Octubre l'art de l'administració econòmica encara estiga a un nivell molt baix. El periòdic *Za Industrializatsiu* ha declarat: "El nostre pla d'operacions no té mans ni peus" (12 de setembre de 1932). I precisament ara els plans d'operacions són el nus de la qüestió.

Hem assenyalat més d'una vegada que “amb una planificació incorrecta, o el que és més important, amb una regulació incorrecta del plans en el procés de la seua aplicació, pot esclatar una crisi al final del Primer Pla Quinquennal que crearà dificultats insuperables per a la utilització i desenvolupament dels seus nous èxits” (“Nous zig-zags i nous perills”, 15 de juliol de 1931, *Biulleten Opozitsi*, nº 23). Fou per aquesta raó que considerarem que la precipitadament i purament fortuïta “transformació del pla quinquennal en un pla quadriennal fou una actitud pròpia del més irresponsable aventurerisme”. (ibíd.) Malauradament, els nostres temors i prevencions s'han confirmat plenament.

Els totals preliminars del plans quinquennals

En aquest moment hom no pot ni tan sols discutir que el pla quinquennal es complisca actualment en quatre anys (més exactament, quatre anys i tres mesos). Per més que en els últims dos mesos s'empenta frenèticament, no es podrà modificar els totals generals. Encara és impossible determinar el percentatge real (és a dir, mesurat en termes econòmics) en què s'han complit el plans preliminars. Les xifres publicades en la premsa són estadísticament formals però no econòmicament exactes. Si es basteix el noranta per cent d'una nova planta i després se suspèn el treball per manca de matèria primera, des d'un punt de vista estadístic formal es pot dir que el pla s'ha complit en un noranta per cent. Però des d'un punt de vista econòmic simplement cal acreditar la inversió en la columna de pèrdues. Des de la perspectiva del balanç econòmic nacional, el balanç de l'efectivitat real de les plantes ja bastides o en procés de construcció és encara cosa del futur. Però els resultats obtinguts, per imponents que siguen si es veuen aïlladament (encara considerant-los des d'un punt de vista simplement quantitatiu), són molt menors que el que s'havia planejat.

La producció de carbó es manté al nivell de l'any passat; per consegüent, està lluny d'haver assolit les xifres establides per al *tercer* any del pla quinquennal. “Els llacs Donbas estan a la reraguarda de les branques més endarrerides de la indústria soviètica”, es queixa *Pravda*. “Es trenca l'equilibri en la producció de combustible”, li fa eco *Za Industrializatsiu* (8 d'octubre de 1932).

En 1931 es produïren 4,9 milions de tones de ferro colat en compte dels 7,9 milions establits pel pla, 5,3 milions de tones d'acer en compte de 8,8 milions, i, finalment, 4 milions d'acer laminat en compte de 6,7 milions. En comparació amb 1930 açò significa una disminució del 2% en la producció de ferro colat, del 6% en la producció d'acer i del 10% en la d'acer laminat.

En nou mesos de 1932 s'han produït 4,6 milions de tones de ferro colat, 4,1 milions de tones d'acer, 3,6 milions de tones de metall laminat. En aquest any, junt amb el considerable increment en la producció de ferro (assolit fuet a la mà!), la producció d'acer i d'acer laminat es manté aproximadament al nivell de l'any passat. Per descomptat, des del punt de vista dels objectius de la industrialització allò decisiu no és el ferro en brut sinó l'acer laminat.

Quantitat i qualitat

Junt amb aquests resultats quantitatius, als que *Ekonomitxeskaia Zizn* qualifica de “impressionants errors”, cal considerar una disminució en la qualitat summament desfavorable i, a causa de les seues conseqüències, força més perillosa. Seguint la premsa econòmica especialitzada, *Pravda* confessa obertament que en la metal·lúrgia pesant “la situació, pel que fa als índexs de qualitat, és inadmissible”. “Els productes defectuosos es mengen l’acer de bona qualitat.” “Els coeficients tècnics en la utilització dels equips són cada vegada pitjors.” “Augmenta notòriament el cost de producció de les mercaderies.” Basten com a exemple dues xifres: en 1931 la tona de ferro costava 35 rubles, en la primera meitat d’aquest any 60 rubles.

En 1929-1930 es fonien 47.000 tones de coure; en 1931, 48.000 tones, un terç de la quantitat establida pel pla. Per a aquest any s’ha abaixat el pla a 90.000 tones, però en els primers vuit mesos s’han fos menys de 30.000. Sobren els comentaris sobre què implica açò per a la fabricació de maquinària en general i d’equips electrotècnics en particular.

En el terreny de l’electrificació, malgrat tots els èxits, hi ha un endarreriment considerable; a l’agost les plantes generaren el 71% de l’energia que se suposava havien de produir. *Za Industrializatsiu* parla de la “explotació inepta i ignorant de les plantes d’energia que s’han bastit”. Planeja l’amenaça de grans dificultats en la producció d’energia per a l’hivern. Ja han començat en les regions de Moscou i Leningrad.

La indústria lleugera, que l’any passat s’endarrerí excessivament respecte al plans, ha tingut un augment en el primer semestre d’enguany d’un 16%, però el tercer trimestre ha tornat a caure per sota les xifres de l’any anterior. La indústria alimentària està en l’últim lloc. En els vuit mesos d’enguany que han passat, la producció de mercaderies complementàries per la indústria pesant assoleix només al 35% de l’objectiu anual. En aquest moment és impossible estimar quina proporció d’aquesta massa de béns acceleradament improvisats satisfà realment les necessitats del mercat.

Hom proveeix de carbó i matèria primera les fàbriques quan arriben urgents telegrams demanant-los. La indústria, com ho assenyala *Ekonomitxeskaia Zizn* “es recolza en les comandes telegràfiques”. Però aquestes no poden fer aparèixer allò que no existeix.

El carbó extret precipitadament i mal seleccionat obstaculitza el treball de les empreses de producció de coc. El contingut excessivament alt d’humitat i cendres en el coc disminueix en milions de tones la quantitat de metall produït i disminueix la seua qualitat. Les màquines de metall roí produeixen mercaderies inferiors, pateixen desperfectes que obliguen els obrers a romandre inactius, i es deterioren ràpidament.

Als Urals, ens informa el periòdic, “els alts forns estan en dificultats; a causa de l’escassa provisió de combustible romanen freds de tres a vint dies”. Heus aquí un fet força aclaridor: les plantes metal·lúrgiques dels Urals tenien els seus

propis sistemes per al transport de combustible a cavall; al febrer d'enguany hi havia 27.000 cavalls, al juliol 14.000, al setembre 4.000. Açò succeeix a causa de la manca de farratge.

Pravda caracteritza de la següent manera la situació de la fàbrica de tractors de Stalingrad, en què la quantitat de peces ha caigut de 250.000 a 140.000 tones. “Els equips, pel fet que no es feia la més elemental supervisió tècnica, [...] es deterioraren constantment de forma excessiva.” “La producció defectuosa ascendeix al 35%.” “Tot el mecanisme de la planta està sumit en la brutícia.” “En les foneries mai se sap què passarà l'endemà.” “Els mètodes artesans estan llençant a baix la producció en cadena.”

Per què decreix la producció en la indústria lleugera malgrat les colossals inversions? Perquè, replica *Pravda*, “no es coordinen les branques de cada complex d'acord amb la seua capacitat”. No obstant, la tecnologia capitalista ha resolt el problema de la coordinació de les distintes branques. I quant més complex i difícil és el problema de la coordinació de les empreses i de branques senceres de la indústria!

“La fàbrica de ciment de Podolsk enfronta dificultats perilloses”, diu *Za Industrializatsiu*. “En el primer semestre es complí el programa de producció en un 60%, en els últims mesos en un 40% [...] Els costos bàsics s'han encarit al doble d'allò que s'ha plantejat en el plans.” Aquestes característiques s'apliquen, en diferent mesura, a tota la indústria actual.

L'exigència administrativa de produir major quantitat porta a una temible disminució de la qualitat; en l'etapa següent, la baixa qualitat debilita la lluita per la major quantitat; finalment, el cost dels “èxits” econòmics irracionals supera en moltes vegades, per regla general, el valor d'aquests mateixos èxits. Tots els obrers avançats estan familiaritzats amb aquesta dialèctica, no perquè l'hagen après en els llibres de l'acadèmia comunista sinó per la seua pràctica, per l'experiència en la seua mina, fàbrica, ferrocarril, estació de combustible, etcètera.

Les conseqüències d'aquesta carrera frenètica es fan sentir plenament en l'esfera educativa. *Pravda* es veu obligat a admetre que “en disminuir la qualitat de la preparació, a causa d'escamotejar els temes científics o passar per ells ‘al galop’, els VTUZI han perjudicat la indústria en compte d'ajudar-la”. Però qui és el responsable del “pas al galop” en les institucions educatives superiors?

Si introduïrem en les dades oficials un coeficient correctiu per a la qualitat, els índexs de compliment del pla patirien immediatament substancials caigudes. Fins a Kuibishev ha hagut d'admetre-ho fa menys d'un any. “Les xifres referides a l'enorme creixement de la indústria esdevenen relatives (anuncià cautelosament en una sessió del Consell Suprem de l'Economia Nacional) quan hom té en compte les variacions en la qualitat.” Rakovski s'ha expressat molt més lluidament: “Si no es té en compte la qualitat de la producció, els índexs quantitius esdevenen una ficció estadística.”

Producció de béns de capital

Rakovski previngué fa més de dos anys que les expectatives del pla no s'adequaven als recursos disponibles. Escrigué: “ni el nivell de creixement de la producció especificat en el pla, ni el mateix pla de producció de béns de capital, eren adequats [...]. En realitat, tota la política precedent en el terreny de la indústria s'ha reduït a l'explotació forçosa del vell capital fix [...] sense la menor preocupació pel futur.” L'intent de superar les bretxes amb un simple salt cap avant és la cosa menys realista que hi ha en el terreny de la producció de béns de capital. Els recursos necessaris per al compliment del pla “no existeixen en el país ni existiran en el futur immediat”. D'ací l'advertència: “El pla de construcció de béns de capital fallarà en mesura considerable.”

I aquesta predicció s'ha complert totalment. Ja en 1931 es produïren endarreriments molt grans en la construcció. En el present any s'han incrementat més encara. El programa de fabricació de mitjans de transport s'ha complert en els primers nou mesos en un 38%, segons l'avaluació del mateix departament. En altres branques, per regla general, la situació és encara menys favorable, però on pitjor és troba és en la construcció de vivendes. El material i els recursos disponibles estan dividits en massa construccions, la qual cosa mena al baix rendiment de les inversions.

S'han gastat 65 milions de rubles en la fàbrica de coure de Balkhashski. Les despeses continuen creixent dia rere dia, en realitat per a res; a fi de continuar el treball ha calgut transportar en el transcurs d'un any 300.000 tones de mercaderies, mentre que el transport disponible només dona per a 20.000 tones. Hi ha massa exemples semblants a aquest, encara que no tan obvis.

La mala qualitat dels materials i els equips afecta cruelment la producció de béns de capital. “El ferro per als sostres és de tan mala qualitat (escriu *Pravda*) que es trenca en manipular-lo.”

L'impressionant estancament de la producció de béns de capital socava automàticament els fonaments del Segon Pla Quinquennal.

Les desproporcions internes i el mercat mundial

El problema de la proporcionalitat entre els elements productius i les branques econòmiques constitueix el nucli de l'economia socialista. Els camins tortuosos que menen a la solució d'aquest problema no apareixen marcats en cap mapa. Descobrir-los, o més correctament traçar-los, serà tasca per a un llarg i ardu futur.

Tota la indústria clama per l'escassetat de recanvis. Els telers romanen inactius perquè no s'aconsegueixen cargols. Diu *Ekonomitxeskaia Zizn*: “Es deixa lliurada a l'atzar la producció de mercaderies de consum molt difós, producció que no correspon a la [...] demanda.”

“Només en el primer semestre de 1932 la indústria [pesant] immobilitzà, ‘congelà’, mil milions de rubles en material emmagatzemat, productes sense acabar i àdhuc béns acabats que estan als dipòsits de les fàbriques” (*Za*

Industrializatsiu, 12 de setembre de 1932). Heus aquí l'avaluació oficial d'algunes desproporcions i discordances expressades en termes monetaris.

Les desproporcions majors i menors fan necessari girar-se vers el mercat internacional. Cada txervonet de béns importats pot aportar a la indústria interna cents i milers txervontsi i traure-la del seu estat moribund. El creixement general de l'economia d'una banda, i el sorgiment de noves exigències i desproporcions, per l'altra banda, incrementen invariablement la necessitat de lligar-se a l'economia mundial. El plantejament de la "independència", és a dir del caràcter autosuficient de l'economia soviètica, demostra una vegada més el seu caràcter reaccionari i utòpic. L'autarquia és l'ideal de Hitler, no de Marx i Lenin.

Així, des del començament del pla quinquennal la importació de metall augmentà cinc vegades en volum i quatre vegades en valor. Si durant aquest any hi hagué escassetat d'aquest article importat, fou únicament a causa del comerç exterior. Però per això la importació de maquinària industrial ha augmentat excessivament.

En un discurs pronunciat el 8 d'octubre, Kaganovitx afirmà que tant l'Oposició d'Esquerra com la de Dreta "ens proposen reforçar la nostra dependència del món capitalista". Com si es tractés d'un pas artificial i arbitrari i no de la lògica automàtica del creixement econòmic!

Al mateix temps, la premsa soviètica cita elogiosament les paraules de Sokolnikov en l'entrevista que hom li féu en vespres del seu viatge a Londres. "En Anglaterra es reconeix cada vegada més el fet que la posició avançada de l'estat soviètic, pel que fa a la indústria i la tecnologia, significarà un mercat molt més ampli per als productes de la indústria britànica." Sokolnikov no considera que el signe del progrés econòmic de la Unió Soviètica siga l'afebliment dels lligams amb el mercat exterior sinó el seu enfortiment, i en conseqüència l'enfortiment de la dependència de l'economia mundial. ¿És que potser l'exoposicionista Sokolnikov s'està dedicant al "contraban trotskista"? I si és així, per què l'elogia la premsa oficial?

El discurs de Stalin amb els seus saludables "sis condicions" estava dirigit contra la baixa qualitat de la producció, els alts costos bàsics, la migració de la força de treball, els elevats percentatges de perduda, etcètera. Des d'aqueix moment no s'ha publicat cap article que no faça referència al "discurs històric". I mentre, tots els mals que serien guarits amb les sis condicions s'han agreujat i han assumit un caràcter inclús més maligne.

La situació dels treballadors

Dia a dia la premsa oficial testifica el fracàs de la recepta de Stalin. Per tal d'explicar la caiguda de la producció, *Pravda* assenyala "la disminució de la força de treball en les fàbriques, la creixent migració, l'afebliment de la disciplina laboral" (23 de setembre). *Za Industrializatsiu* assenyala, entre els motius de la productivitat extremadament baixa del complex de l'Ural Roig,

junt amb “la impressionant desproporció entre les distintes parts del complex”, els següents: 1) “enorme migració de la força de treball”; 2) “confusa política salarial”; 3) “fracàs en proporcionar vivendes habitables”; 4) “alimentació indescriptible dels treballadors”; 5) “catastròfica caiguda de la disciplina laboral”. Hem citat literalment. Pel que fa a la migració, “que ha superat tots els límits”, aquest periòdic diu que “les condicions de vida dels treballadors són deplorables en totes les empreses metal·lúrgiques no fèrriques, sense excepció”. En les fàbriques de locomotores, que en els primers nou mesos de l’any no han assolit proporcionar al país 250 locomotores, “s’observa una aguda escassetat d’obriers qualificats”. A l’estiu se n’anaren més de dos mil treballadors únicament de la fàbrica Kolomensk. Les raons? “Males condicions de vida.” En la fàbrica de Sormovsk “la cuina és una cova de la pitjor espècie” (*Za Industrializatsiu*, 28 de setembre). En la privilegiada fàbrica de tractors de Stalingrad “la cuina, en gran manera, ha deixat de funcionar” (*Pravda*, 21 de setembre). Fins a quin punt ha d’haver arribat el descontentament dels obrers perquè la premsa stalinista publiqui aquestes dades!

Naturalment, en la indústria tèxtil les condicions no són millors. “Només en el districte Ivanovsk [ens informa *Ekonomitxeskaia Zizn*] han abandonat els tallers al voltant de 35.000 teixidors qualificats.” Segons aquest mateix periòdic, al país hi ha tallers en què més del 60% de la força total de treball canvia tots els mesos. “La fàbrica s’està convertint en un lloc de pas.”

Durant molt de temps hi hagué una tendència a explicar el cruel fracàs de les “sis condicions” acusant simplement l’administració i els mateixos treballadors: “incapacitat”, “manca de voluntat”, “adormir-se sobre els llores”, etcètera. No obstant, durant aquests darrers mesos els periòdics apunten cada vegada més, generalment de manera dissimulada, al vertader eix del mal, les insuportables condicions de vida dels treballadors.

Fa més de dos anys que Rakovski assenyala que aquesta és la principal de totes les raons. “El motiu que hi haja més desperfectes, que decaiga la disciplina laboral, que calga augmentar la quantitat d’obriers (escrigué) rau en què el treballador està físicament incapacitat per a suportar una càrrega que supera les seues forces.”

Per què són deficientes les condicions de vida? Els periòdics es refereixen a “la despectiva [!] actitud cap als problemes relatius a les condicions de vida dels treballadors i la necessitat de satisfer les seues necessitats quotidianes” (*Za Industrializatsiu*, 24 de setembre). Amb aquesta simple frase la premsa stalinista ha dit més del que pretenia. En l’estat obrer només una burocràcia arrogant i no controlada pot adoptar una “actitud despectiva” envers les necessitats dels treballadors.

Indubtablement, ha calgut donar aquesta arriscada explicació per a ocultar el fet fonamental: l’escassetat de béns materials per a proveir els treballadors. La renda nacional està incorrectament distribuïda. Es fixen objectius econòmics

sense tenir en compte els mitjans reals amb què hom compta. Es llença sobre els colls dels obreres, una càrrega cada vegada més inhumana.

En totes les publicacions de la premsa soviètica es troben referències a les “mancances” en la provisió de productes alimentaris. La combinació de la desnutrició amb l’esforç excessiu basta per a liquidar tot treball en equip i esgotar els mateixos obrers. Per a consolar-se, *Pravda* trau la fotografia d’una treballadora alimentant “el seu porc privat”. Aqueixa és precisament la sortida a què s’apel·la. “L’economia domèstica privada (pontifica el periòdic, 3 d’octubre) fins ara lligava l’obrer al capitalisme, però ara el lliga al sistema soviètic.” És increïble! Fa molt de temps aprenguérem que l’economia domèstica privada es basa en l’esclavitud de la dona, l’element més abominable de l’esclavitud social en general. Però ara sembla que “el seu porc privat” lliga el proletariat al socialisme. D’aquesta manera els hipòcrites funcionaris fan de la cruel necessitat una virtut.

La mala nutrició i la fatiga nerviosa provoquen apatia cap al medi en què hom viu. Com a conseqüència, no sols les velles fàbriques sinó també les noves, que s’han construït d’acord amb la última paraula de la tecnologia, cauen ràpidament en un estat agònic. El mateix *Pravda* diu: “És impossible trobar un alt forn que no estiga submergit en fem!”

En allò tocant les condicions morals, aquestes no caminen millor que les físiques. “L’administració de la fàbrica s’ha aïllat de les masses” (*Pravda*). En lloc de l’apropament sensible als treballadors, “predominen la intimidació descarada i l’autoritarisme”. En cada exemple individual es fa referència a fàbriques aïllades. *Pravda* no pot adonar-se que la suma dels casos individuals conformen el règim stalinista.

En tota la indústria metal·lúrgica no fèrrica “no hi ha un sol comitè de fàbrica que funcione si fa o no fa satisfactòriament” (*Za Industrializatsiu*, 13 de setembre). Però, ¿com i per què succeeix que en un estat obrer els comitès de fàbrica (de tota la indústria, no sols de la metal·lúrgica) funcionen malament? No serà, potser, perquè estan estrangulats per la burocràcia partidària?

En la fàbrica de locomotores de Dkherkhinski, en una sola sessió del buró central dels ferrers, es tractaren simultàniament divuit casos d’expulsió del partit; entre els carreters, nou casos; entre els calderers, dotze. El problema no es limita a una fàbrica aïllada. L’autoritarisme regna per tot arreu. I l’única resposta de la burocràcia a la iniciativa i crítica des de la base és... la repressió.

El projecte de plataforma de l’Oposició d’Esquerra Internacional proclama: “El nivell de vida dels treballadors i la seua participació en l’estat són els criteris que han de guiar totes les conquestes del socialisme.” “Si la burocràcia stalinista enfrontés des d’aquest punt de vista la planificació i la regulació de l’economia [escrivíem fa més d’un any], no cometria a cada moment errors tan greus, no es veuria obligada a adoptar una política de ziga-zaga i perjudicial ni es veuria enfrontada pels perills polítics que l’acacen” (“Nous ziga-zaga i nous perills”).

L'economia agrícola

“L'economia agrícola de la Unió Soviètica [escrivia *Pravda* el 28 de setembre] està absolutament entroncada en el camí vers el socialisme.” Aquests plantejaments, reforçats en general per l'enumeració de la quantitat de granges i acres col·lectivitzats, no són més que caricatura buida de la vertadera situació de l'agricultura i de les relacions entre la ciutat i el camp.

La desenfrenada carrera per superar tots els records de col·lectivització sense tenir en compte les possibilitats econòmiques i culturals de l'agricultura ha produït, de fet, conseqüències ruïnoses. Ha deixat sense incentiu al petit productor de mercaderies molt abans de poder reemplaçar-lo per altres incentius econòmics superiors. La pressió administrativa, que en la indústria s'exhaureix ràpidament, és absolutament impotent en l'agricultura.

El mateix número de *Pravda* ens informa que “l'aldea de Caucas s'ha fet creditora a un premi per la seua campanya per a la sembra de primavera. Al mateix temps, la sembra ha resultat tan roïna que els camps estaven enterament envaïts per la mala herba.” L'aldea de Caucas és un símbol de l'enrenou administratiu per la quantitat en el terreny de l'agricultura. El cent per cent de col·lectivització ha resultat en un cent per cent dels camps envaïts per la mala herba.

Hom lliura a les granges col·lectives més de 100.000 tractors. Gegantina victòria! Però, com ho demostren innumerables informes periodístics, l'efectivitat dels tractors està lluny de correspondre a la seua quantitat. En l'estació de construcció de màquines de Poltava, una de les més noves, “dels vint-i-set tractors recentment lliurats, dinou estan seriosament danyats”. Aquestes xifres no s'apliquen només a casos excepcionals. L'estació d'Ucraïna sobre el Volga compta amb cinquanta-dos tractors; d'aquests, dos estan fora de funcionament des de la primavera, catorze han quedat totalment destrossats, i dels trenta-sis restants s'utilitza en la sembra menys de la meitat, “i àdhuc aquests romanen alternativament inactius”. Encara no s'ha determinat el coeficient de funcionament útil dels 100.000 tractors!

En el moment més vertiginós de la col·lectivització al cent per cent, Rakovski plantejà un pronòstic seriós. “de les conseqüències de tota la política precedent, i agreujades pel període d'aventurerisme ultraesquerrà, la principal serà la disminució de les forces productives de l'economia rural, indubtablement evident en la ramaderia i en part dels cultius dedicats a la matèries primeres tècniques, i cada vegada més evident en el cultiu de cereals.”

Estava equivocat Rakovski? Malauradament no. Res més xocant que el petit, quasi imperceptible decret promulgat pel Comitè Executiu central l'11 de setembre de 1932, que no fou comentat en la premsa soviètica. Amb la signatura de Kalinin i Molotov, s'obliga tots els camperols propietaris individuals a lliurar, en funció de les necessitats de les granges col·lectives i a comanda d'aquestes, tots els seus cavalls a un preu ja fixat. Al seu torn, les

granges col·lectives estan obligades a tornar els cavalls als seus propietaris “en bones condicions”.

Aqueixa és la relació entre el sector socialista i el sector petit burgès de l'economia rural! Les granges col·lectives, que treballen del vuitanta al noranta per cent de les terres cultivables i que en teoria haurien d'atraure amb les seues conquestes els individualistes, en realitat es veuen forçades a recórrer a la intervenció legal de l'estat per a obligar els propietaris individuals a lliurar-les els cavalls que necessiten per a cobrir les seues necessitats. Ací tot està cap per baix. Aquest sol decret de l'11 de setembre significa la condemna de la política de Stalin-Molotov.

El problema d'establir el vincle

Es poden millorar les relacions entre el camp i l'aldea sobre una base productiva material?

Recordem una vegada més: només es pot considerar plenament assegurat el fonament econòmic de la dictadura del proletariat en el moment en què l'estat, per tal d'assolir productes agrícoles, no es veu obligat a recórrer a mesures administratives compulsives contra la majoria dels camperols; és a dir, quan a canvi de les màquines, ferramentes i objectes d'ús personal, els camperols proporcionen voluntàriament a l'estat la quantitat necessària de cereal i matèria primera. Únicament basant-se en això (a més d'altres requisits necessaris nacionalment i internacional) pot adquirir la col·lectivització un vertader caràcter socialista.

La relació entre els preus dels productes industrials i els dels productes agrícoles ha canviat indubtablement a favor del camperol. És vertaderament impossible establir xifres reals en aquest sentit. Per exemple, *Pravda* diu que “el cost del quintar de llet varia en les granges col·lectives entre 43 i 206 rubles”. La variació és encara major entre els preus estatals i els preus dels mercats legals. No menys variables són els preus dels productes industrials, que depenen dels intermediaris a través dels quals arriben al camperol. Però sense pretendre de cap manera ser exactes, podem afirmar que els camperols, en el sentit més precís del terme, han tancat les tisores dels preus. L'aldea ha començat a obtenir pels seus productes una quantitat de diners que li permetria obtenir els productes industrials als preus fixats per l'estat... si aqueixos productes existissen.

Però una de les desproporcions més importants sorgeix del fet que les mercaderies disponibles no es corresponen amb els diners disponibles. En el llenguatge de la circulació monetària això s'anomena inflació. En el llenguatge de l'economia planificada això significa plans exagerats, incorrecta distribució de les forces i mitjans disponibles, en particular entre la producció de béns de consum i la producció de mitjans de producció.

En el moment en què la correlació dels preus començà a tornar-se en contra de la ciutat, aquesta s'ha protegit “congelant” els béns; és a dir, simplement no se'ls posava en circulació, se'ls guardava per a distribuir-los burocràticament.

Açò significava que les tisores només s'havien tancat en l'aspecte pecuniari, encara que es mantenia la desproporció material. Però al camperol no li interessaven molt els matisos. L'escassetat de béns l'ha empenyat i continua empenyant-lo cap a la vaga: no vol canviar els seus cereals per diners.

Con que no és una qüestió de simple intercanvi avantatjós per a ambdues parts, la provisió d'aliments i de matèries primeres agrícoles continua essent, com abans, "una campanya política", "un impuls militant", i exigeix en cada oportunitat la mobilització dels aparells estatal i partidari. "moltes granges col·lectives [informa cautelosament *Pravda* (26 de setembre)] es resisteixen al lliurament del cereal, amagant les seues existències." Sabem què significa en aqueix context la paraula "moltes". Si l'intercanvi entre l'aldea i la ciutat fóra profitós, els camperols no tindrien cap motiu per a "ocultar les seues existències"; però sinó ho és, és a dir, si es converteix en una transferència compulsiva, tots els grangers col·lectius i no "molts", i també els individuals, tractaran d'ocultar el seu cereal. Ara hom li ha donat oficialment el caràcter d'un impost natural en espècie a l'obligació dels camperols de lliurar carn, amb totes les conseqüències repressives que emergeixen d'això. Aquests fets reflecteixen molt més correctament els resultats econòmics de la col·lectivització al cent per cent que la simple estadística de la quantitat d'acres col·lectivitzats.

El fet que s'hagen dictat severes lleis contra el robatori a la propietat socialista caracteritza prou l'extensió del mal, l'essència del qual consisteix, en el camp, en què el camperol tracta de lliurar el seu cereal a través dels canals capitalistes i no dels socialistes. Els preus en el mercat especulatiu són tan alts que justifiquen l'aplicació de la pena capital. ¿Quina proporció dels béns alimentaris es deriva pels canals especulatiu?

En el trust del peix del Volga-Caspi es reconeix que el vint per cent de la pesca va al mercat privat. "I quant va realment?", pregunta escèpticament *Pravda*. En l'agricultura el percentatge ha d'ésser considerablement superior. Però encara el vint per cent significa centenars de milions de lliures de pa. La repressió pot convertir-se en un mètode inevitable d'autopreservació. Però no substitueix la creació del vincle necessari, no estableix els fonaments econòmics de la dictadura del proletariat i ni tan sols garanteix la provisió d'aliments.

En conseqüència, les autoritats no podien detenir-se simplement en la repressió. En la seua lluita per obtenir cereal i matèria primera es veieren obligades a ordenar a les ciutats el lliurament de productes industrials, i en les ciutats, particularment en les de província, l'estat i les cooperatives quedaren buides.

Enguany encara no s'ha realitzat el balanç del "vincle" amb el camp; però els canals d'intercanvi de les ciutats estan exhaustos. "Li han donat més productes a l'aldea [digué Kaganovitx a Moscou el 8 d'octubre] i, si se'm permet l'expressió, hem ofès la ciutat." L'expressió és absolutament admissible; s'ha ofès les ciutats i districtes industrials, és a dir, els obrers.

Les condicions i els mètodes de l'economia planificada

Quins són els organismes que han d'elaborar i aplicar el plans? Quins són els mètodes per a controlar-lo i regular-lo? Quines són les condicions perquè tinga èxit?

Respecte a açò cal analitzar breument tres sistemes: 1) els departaments estatals especials, és a dir, el sistema jeràrquic de comissions del plans, centrals i locals; 2) el comerç, com a sistema de regulació del mercat; 3) la democràcia soviètica, com a sistema de regulació real per les masses de l'estructura de l'economia.

Si existís una ment universal, com la que es projectava en la fantasia científica de Laplace (una ment que pogués registrar simultàniament tots els processos de la naturalesa i de la societat, mesurar la dinàmica del seu moviment, preveure els resultats de les seues reaccions recíproques), podria, per descomptat, traçar a *priori* uns plans econòmics perfectes i exhaustius, començant pel nombre d'acres de blat i acabant amb l'últim botó dels jupetins. La burocràcia sovint imagina que té a la seua disposició una ment com aqueixa; per això prescindeix tan fàcilment del control del mercat i de la democràcia soviètica. Però, en realitat, la burocràcia comet errors terribles en l'avaluació dels seus recursos espirituals. En la pràctica es veu necessàriament obligada a dependre de les proporcions (i amb la mateixa justícia es podria dir de les desproporcions) que heretà de la Rússia capitalista, de les dades de l'estructura econòmica de les nacions capitalistes contemporànies i, finalment, dels èxits i fracassos de la pròpia economia soviètica. Però fins i tot la combinació més correcta de tots aquests elements no permetrà arribar més enllà d'un esquema imperfecte.

Els innumerables protagonistes de l'economia, estatal i privada, col·lectiva i individual, no sols faran pesar les seues necessitats i la seua força relativa a través de les determinacions estadístiques del plans sinó també de la pressió directa de l'oferta i la demanda. El mercat controla i, en considerable mesura, realitza el plans. La regulació del mercat ha de dependre de les tendències que sorgeixen del seu mateix mecanisme. Els avantprojectes dels departaments han de demostrar la seua eficàcia econòmica a través del càlcul comercial. És inconcebible el sistema de l'economia transitòria sense el control del ruble. Al seu torn, açò suposa que el ruble siga estable. Sense una unitat monetària ferma, la comptabilitat comercial no pot fer més que incrementar el caos.

El procés de construcció econòmica encara no s'ha desenvolupat en una societat sense classes. Els problemes relatius a la distribució de l'ingrés [renda] nacional constitueixen encara l'eix central del plans. Canvia amb el desenvolupament de la lluita de classes i dels grups socials, i entre els dels distints sectors del mateix proletariat. Les qüestions socials i econòmiques més importants són les següents: el vincle entre la ciutat i el camp, és a dir, l'equilibri entre allò que la indústria obté de l'agricultura i allò que li proporciona; la relació entre l'acumulació i el consum, entre el capital destinat a la producció de béns de capital i el destinat als salaris; la regulació dels salaris de les distintes categories de treballadors (obrers qualificats i no qualificats, empleats públics,

especialistes, la burocràcia administrativa); finalment, la distribució entre els distints sectors dels camperols de la part de la renda nacional que va al camp. Per la seua mateixa naturalesa, aquests problemes no permeten solucions *a priori* per part de la burocràcia atrinxerada contra la intervenció dels milions de persones afectades per ells.

La lluita entre els distints interessos com a factor fonamental de la planificació ens porta al terreny de la política, que no és més que l'economia concentrada. Els instruments dels grups que componen la societat soviètica són (o haurien d'ésser) els soviets, els sindicats, les cooperatives i, en primer lloc, el partit governant. Només es pot imprimir una orientació correcta a l'economia de l'etapa de transició per mitjà de la interrelació d'aquests tres elements: la planificació estatal, el mercat i la democràcia soviètica. Només d'aquesta manera es podrà garantir, no la superació total de les contradiccions i desproporcions en uns pocs anys (això és utòpic!) sinó el seu mitigament, i en conseqüència l'enfortiment de les bases materials de la dictadura del proletariat fins al moment en què una revolució nova i triomfant amplie la perspectiva de la planificació socialista i reconstruísca el sistema.

La supressió de la NEP, la inflació monetària i la liquidació de la democràcia soviètica

La necessitat d'introduir la NEP, de restaurar les relacions de mercat, estigué determinada en primer lloc per l'existència de vint-i-cinc milions de propietaris camperols independents. No obstant, açò no significa que ja en la seua primera etapa la col·lectivització porte a la liquidació del mercat. La col·lectivització es converteix en un factor viable només en la mesura que satisfà l'interès personal dels membres de les granges col·lectives, conformant les seues relacions mútues i les relacions de les granges col·lectives amb el món exterior, sobre la base del càlcul comercial. Açò significa que, en l'etapa actual, una col·lectivització correcta i econòmicament sòlida no portarà a l'eliminació de la NEP sinó a una reorganització gradual dels seus mètodes.

No obstant, la burocràcia ha avançat. Tal vegada al principi pensà que prenia la línia de menor resistència. Identificà els èxits genuïns i indiscutibles dels esforços centralitzats del proletariat amb l'èxit de la seua planificació *a priori*. O, per a plantejar-ho d'una altra manera, identificà amb si mateixa la revolució socialista. Ocultà darrere de la col·lectivització administrativa el problema no resolt de com establir el vincle amb el camp. En enfrontar-se amb les desproporcions de la NEP, decidí liquidar-la. Substituí els mètodes del mercat amb un increment dels mètodes compulsius.

La moneda corrent estable, personificada en el txervonet, fou l'arma més important amb què comptà la NEP. Mentre, en la seua confusió, la burocràcia decidí que tot estava fermament assentat sobre la base de l'harmonia econòmica, que els èxits d'avui garantien, automàticament, els èxits del futur, que el txervonet no era un fre que limitava els avanços del plans sinó, per

contra, una font independent de capital. En compte de regular els elements materials del procés econòmic, la burocràcia començà a tapar els buits imprimint bitllets. En altres paraules, s'endinsà pel camí de la inflació "optimista".

Després de la supressió administrativa de la NEP, les famoses "sis condicions" de Stalin (control econòmic, salari a destall, etcètera) esdevingueren un conjunt de paraules buides. El control econòmic és inconcebible sense relacions de mercat. El txervonet és la vara amb què es mesura la relació. ¿Per a què poden servir-li a l'obrer uns quants rubles més si es veu obligat a comprar en el mercat obert, allò que necessita per a subsistir, a un preu deu vegades més alt que abans?

Restaurar el mercat obert era admetre la inoportuna liquidació de la NEP, però s'admetia en forma empírica, parcial, impensada i contradictòria. Presentar el mercat obert com una forma "soviètica" (socialista?) de comerç, oposant-lo al comerç privat i a l'especulació, és enganyar-se a si mateix. L'intercanvi en el mercat obert, inclús per part de les granges col·lectives en general, desemboca en l'especulació sobre les necessitats de la ciutat més pròxima, i en conseqüència porta a la discriminació social, és a dir, a l'enriquiment d'una minoria de granges col·lectives, les millor ubicades. Però el principal lloc en el mercat obert no l'ocupen les granges col·lectives sinó els treballadors individuals d'aquestes i els camperols independents. El comerç dels treballadors de les granges col·lectives, que venen els seus excedents a preus especulatius, porta a la discriminació dins de les mateixes granges. D'aquesta manera, el mercat obert desenvolupa tendències centrífugues dins de l'aldea "socialista".

En eliminar el mercat i instal·lar fires franques la burocràcia ha creat, per acabar d'adobar-ho, les condicions per a una àmplia oscil·lació dels preus i d'aquesta manera ha ocultat una bomba, darrere del plans i el càlcul comercial. Com a conseqüència, s'ha multiplicat el caos econòmic.

En forma paral·lela, continua l'ossificació dels sindicats, els soviets i el partit, que no ha començat ahir. Per a protegir-se del xoc entre la ciutat i el camp, de les exigències dels distints sectors dels camperols, dels camperols de conjunt i del proletariat, la burocràcia liquida cada vegada més resolutament qualsevol demanda, protesta i crítica. L'única prerrogativa que en última instància els queda als treballadors és la d'excedir els límits de la producció. Qualsevol intent d'influir des de baix en l'administració econòmica és considerat immediatament com una desviació d'esquerra o de dreta, pràcticament com una greu ofensa. En última instància, l'estrat superior de la burocràcia ha decretat la seua infal·libilitat en el terreny de la planificació socialista (més enllà del fet que sovint ha acusat els seus col·laboradors i inspiradors de fabricants de complots i sabotejadors criminals). Així s'ha liquidat el mecanisme bàsic de la construcció socialista, el sistema adaptable i elàstic de la democràcia soviètica. Enfront de la realitat econòmica i les seues dificultats, l'única arma que li ha quedat a la

burocràcia és el retorçut i corroït esquelet del plans, i el seu poder administratiu que també ha resultat considerablement danyat.

La crisi de l'economia soviètica

Si el nivell econòmic general establert pel Primer Pla Quinquennal s'hagués concretat encara que siga en un cinquanta per cent, no hi hauria encara motius d'alarma. El perill no resideix en la lentitud del creixement sinó en la creixent disparitat entre les distintes branques de l'economia. Inclús si els elements integrants del plans haguessen estat plenament coordinats *a priori*, la disminució del coeficient de creixement en un cinquanta per cent hauria provocat grans dificultats a causa de les conseqüències: una cosa és produir un milió de parells de sabates en compte de dos milions i una altra, força distinta, construir només la meitat d'una fàbrica de sabates. Però la realitat és molt més complexa i contradictòria que el nostre exemple hipotètic. Les desproporcions són una herència del passat. Els objectius plantejats en el plans impliquen tares i errors de càlcul inevitables. L'incompliment del plans no es dona proporcionalment, d'acord amb les causes particulars de cada cas individual. La mitjana de creixement econòmic del cinquanta per cent pot significar que en l'esfera A el pla es compleix en un noranta per cent, mentre que en l'esfera B es compleix només en un deu per cent; si A depèn de B, en el cicle productiu següent la branca A es pot veure reduïda per davall del deu per cent.

En conseqüència, la desgràcia no consisteix en el fet que s'haja revelat la impossibilitat dels ritmes aventurers. El problema consisteix en el fet que els tremends salts en la industrialització han posat en contradicció directa, uns amb altres, els distints elements del pla; que l'economia funciona sense reserves materials i sense càlculs previs; que s'han destrossat o s'han deteriorat els instruments polítics i socials que determinen l'efectivitat del pla; que les evidents desproporcions amenacen amb noves i majors sorpreses; que la burocràcia sense control s'ha jugat el seu prestigi, amb la consegüent acumulació d'errors; que s'apropa una crisi amb conseqüències com ara el tancament forçós de les fàbriques i la desocupació.

És sorprenent la magnitud de la diferència entre el ritme de desenvolupament industrial socialista i el capitalista, encara si es pren com a referència el capitalisme en la seua etapa progressiva. Però seria un error considerar definitius els ritmes soviètics dels darrers anys. El coeficient mitjà del creixement capitalista no resulta només dels períodes d'expansió sinó, també, dels de crisi. Aquest no ha estat el cas de l'economia soviètica. Ha avançat ininterrompudament durant els últims vuit o nou anys, i encara no ha assolit superar els seus índexs mitjans.

Per descomptat, se'ns refutarà dient que transferim les lleis del capitalisme a l'economia socialista, que una economia planificada no necessita que hom la regule per mitjà de la crisi o inclús per mitjà d'una desacceleració del ritme prèviament determinada. El repertori d'arguments a disposició de la burocràcia

stalinista i els seus teòrics és tan restringit que sempre es pot predir amb anticipació la generalització particular a què recorreran. En aquest cas, una tautologia pura: hem entrat al socialisme, i en conseqüència hem d'actuar sempre "en forma socialista", és a dir, hem de regular l'economia de manera que siga possible obtenir una expansió planificada sempre creixent. Però el nus de la qüestió és que no hem entrat al socialisme. Estem lluny de dominar els mètodes de la regulació planificada. Només estem concretant les primeres hipòtesis elementals, i de manera força pobra, amb els nostres objectius encara molt distants. Les crisis no sols són possibles sinó inevitables, i ja la burocràcia ha preparat una crisi imminent.

Les lleis que governeu la societat de transició són força diferents de les que governeu el capitalisme. Però en no menor mesura es diferencien de les futures lleis del socialisme, és a dir d'una economia harmoniosa que es basa en un equilibri dinàmic provat, segur i garantit. Els avantatges productius del socialisme, de la centralització, de la concentració, de l'administració unificada són incalculables. Però l'aplicació errònia, particularment l'abús burocràtic, les pot convertir en els seus contraris. I ja s'han transformat parcialment davant de la crisi que s'apropa. Qualsevol intent de forçar l'economia amb nous estímuls i impulsos implicarà multiplicar les desgràcies del futur.

És impossible preveure les dimensions que assumirà la crisi. Els avantatges de l'economia planificada també es fan sentir durant les crisis, i es pot afirmar que precisament en aqueixos moments es manifesten amb especial claredat. Els governs capitalistes es veuen obligats a esperar passivament la superació de la crisi llençant-la a coll del poble, o a recórrer a malabarismes financers a l'estil de Von Papen. L'estat obrer enfronta la crisi apel·lant a tots els seus recursos. Les palanques principals (el pressupost, el crèdit, la indústria, el comerç) estan concentrats en una sola mà. Es pot mitigar i després superar la crisi, no amb ordres estridents sinó amb mesures de regulació econòmica. Després de l'ofensiva aventurera cal realitzar un replegament planificat, com més reflexiu possible millor. Aquest és la tasca per a l'any pròxim, el setzè de la dictadura proletària. *Il faut reculer pour mieux sauter*: és precís retrocedir per tal d'avançar millor.

L'economia soviètica en perill

Ara la premsa oficial publica en tots els seus números una llista interminable d'acusacions contra els obrers, els tècnics, els directors, els administradors, el personal de les cooperatives i els sindicalistes; tots són culpables d'incompliment dels plans, de les instruccions i de "les sis condicions". Però quines són les causes de tot açò? Sembla que no hi ha causes objectives. La culpa és dels encarregats de la realització del plans, que tenen mala voluntat. Això és precisament el que diu *Pravda*: "¿Hi ha alguna causa objectiva d'aquest deteriorament del treball? Cap, en absolut!" (2 d'octubre de 1932.) Simplement, la gent no vol treballar com hauria de fer-ho, això és tot el que ocorre. El plenari

d'octubre del Comitè Executiu central declararà que “l'administració és insatisfactòria en totes les anelles del procés”. Amb excepció, per descomptat, de l'anella anomenada Comitè Executiu Central.

¿És veritat que no hi ha causes objectives de la mala qualitat de la mà d'obra? No sols perquè madure el blat cal una determinada quantitat de temps, també per a familiaritzar-se amb els complexos processos tècnics. És cert que els processos psicològics són més elàstics que els vegetals, però aqueixa elasticitat té els seus límits. Hom no els pot ignorar. I a més a més (açò no és el menys important), hom no pot exigir un màxim d'intensitat i proporcionar un mínim de nutrició.

La resolució del plenari d'octubre del Comitè Executiu Central acusa els obrers i administradors d'incapacitat per a “mantenir” els seus rendiments màxims i de mantenir-se per davall dels objectius que havien fixat. En realitat els fracassos estaven implícits en les característiques dels mateixos avanços. En virtut d'un esforç excepcional un home pot aixecar un pes que supera en molt la seua força “mitjana”; però no pot sostenir aqueixa càrrega durant molt de temps. És absurd acusar-lo d'incapacitat per a “mantenir” el seu esforç.

L'economia soviètica està en perill! No és difícil diagnosticar la seua malaltia, sorgeix de la mateixa naturalesa dels èxits assolits. L'economia s'ha esquerdat a causa d'un esforç excessiu i mal calculat. Cal procedir a guarir-la, sense pauses i amb perseverança. Rakovski ens en previngué ja en 1930: “Estem endinsant-nos en una època totalment nova en què, fonamentalment, caldrà pagar pel passat.”

El Segon Pla Quinquennal

El Segon Pla Quinquennal s'ha elaborat a escala “gegantina”. És difícil (o per a dir-ho més correctament, és impossible) jutjar “a ull” fins a quin punt són exagerats els seus índexs finals. Però ara no ens interessa el balanç del Segon Pla Quinquennal sinó els seus punts de partida, la seua relació amb el Primer Pla Quinquennal. El primer any del segon pla ha rebut una onerosa herència de l'últim any del primer pla.

Segons l'esquema donat, el segon és la continuació en espiral del primer. Però aquest no s'ha completat. Des del principi, el segon pla queda suspès en l'aire. Si permetem que les coses continuen com fins ara, el Segon Pla Quinquennal començarà tapant els buits del primer sota l'impuls del fuet administratiu. Açò significa que la crisi s'agreuja i d'aquesta manera anirem a la catàstrofe.

Hi ha una sola sortida: postergar per un any el llançament del Segon Pla Quinquennal. 1933 ha d'ésser la transició entre el Primer Pla Quinquennal i el Segon. Durant aqueix lapse caldrà, d'una banda, fer un recompte del que deixà el Primer Pla Quinquennal, cobrir les bretxes més àmplies, suavitzar les intolerables desproporcions i enfortir el front econòmic; d'altra banda, caldrà reconstruir el Segon Pla Quinquennal de manera que partisca dels resultats reals, no imaginaris, del primer.

¿Significarà açò que simplement es prolongarà un any el termini per a completar el primer pla? No, malauradament no és aqueix el cas. No es poden rebutjar expeditivament les conseqüències materials de quatre anys de caos. És necessari realitzar un curós balanç, regular i determinar els coeficients de creixement realment assolits. La situació actual de l'economia exclou, en general, la possibilitat d'un treball planificat. 1933 no pot ésser un any de complement del Primer Pla Quinquennal ni el primer any del Segon. Ha d'ésser independent d'ambdós, per tal de garantir que s'amortisquen les conseqüències de l'aventurerisme i es preparen les condicions materials i morals de l'expansió planificada.

L'Oposició d'Esquerra fou la primera en exigir el pla quinquennal. Ara es veu obligada a plantejar: cal fer a una banda el Segon Pla Quinquennal. Prou d'estridències entusiastes! Prou d'especulació! Són inconciliables amb l'activitat planificada. Llavors, estem a favor de retrocedir? Sí, de fer-ho circumstancialment. I què serà del prestigi de la direcció infal·lible? La sort de la dictadura del proletariat és més important que aquest prestigi inflat.

L'any de la reconstrucció

A causa que hom l'ha desequilibrat totalment, l'economia soviètica necessita una seriosa reconstrucció. Sota el capitalisme, les forces cegues de la crisi restauen l'equilibri alterat. En la república socialista es poden aplicar remeis conscients i racionals.

Per descomptat, és impossible detenir la producció en tot el país al igual que hom la deté en una fàbrica o en qualsevol empresa quan s'hi fan reparacions. Però tampoc cal fer-ho; n'hi ha prou amb minorar el ritme. No es pot encarar el treball productiu de 1933 sense un pla, però ha d'ésser un pla per a aqueix únic any, basat en objectius moderats que tinguen en compte la qualitat.

El lloc prioritari l'ha d'ocupar la necessitat de millorar la qualitat. Cal eliminar la producció extemporània, concentrar totes les forces i recursos en una producció de primer ordre, equilibrar, recolzant-se en l'experiència, les relacions entre les distintes branques de la indústria, posar les fàbriques en ordre i restaurar els equips.

S'ha d'abandonar aqueix córrer molt de pressa per a superar marques, adaptar la productivitat de cada empresa al seu propi ritme tecnològic. Que torne als laboratoris allò que hom en tragué massa aviat. Que s'acabe de construir tot allò que ha quedat a mitges. Que s'endrece tot allò que està torçut. Que s'arregle tot allò que està danyat. Que es prepare les fàbriques per a la transició a una etapa superior. Cal donar als nivells de quantitat un caràcter dúctil i condicional perquè no interferisquen amb els objectius fixats respecte a la qualitat.

En 1933 s'ha d'assolir la reconquesta total de la capacitat de treball millorant la condició dels obrers; cal començar per aquí perquè aquesta és la clau de tota la resta. S'ha de garantir l'alimentació, la vivenda i la roba dels treballadors i les seues famílies; i no importa quin siga el cost!

Els quadres administratius i proletaris de les fàbriques han d'alliberar-se de càrregues suplementàries com la sembra de creïlles, la cria de conills, etcètera. Tot allò que es refereix a la provisió de béns de consum a la fàbrica ha d'ésser una tasca independent i no complementària d'altres.

Cal ordenar la producció de béns de consum. Les mercaderies han d'adaptar-se a les necessitats humanes i no a la simple producció de la indústria pesant.

Cal actuar amb mà de ferro per tal de detenir el procés inflacionista i restaurar la unitat monetària estable. No es pot encarar aquesta penosa i difícil operació sense reduir audaçment les inversions de capital, sense sacrificar els centenars de milions de rubles invertits ineficaçment o inoportuna en noves empreses per a evitar perdre milers de milions en el futur.

És urgent el replegament conjuntural, tant en la indústria com en l'agricultura. No es pot determinar per endavant la dimensió d'aqueix replegament. Només el revelarà l'experiència de la reconstrucció.

Els organismes administratius han de controlar, ajudar i impulsar tot el que siga factible i viable; però han de deixar de portar al límit les empreses, com ho fan ara. L'economia i les persones necessiten sentir-se lliures de la violència administrativa i de l'aventurerisme.

Com ho demostren els periòdics, molts administradors han arribat pel seu compte a la conclusió que 1933 ha de diferenciar-se essencialment de 1932. Però no porten les seues idees fins a les últimes conseqüències per a no exposar-se al perill.

Respecte al transport ferroviari, diu *Ekonomitxenskaia Zizn*: “Un dels objectius més importants de 1933 ha d'ésser la liquidació total i absoluta dels imperfectes, les peces sense acabar o mal armades i la desproporció en el funcionament de les distintes parts del mecanisme de transport.” Ben dit! Cal acceptar plenament aquesta formulació i difondre-la perquè s'aplique al conjunt de l'economia.

Diu *Pravda*, referint-se a la fàbrica de tractors de Stalingrad: “Hem de liquidar resoludament l'elaboració defectuosa, la febra en la cadena de muntatge per a aconseguir una producció regular.” Absolutament correcte! L'economia planificada, presa en conjunt, és una cadena de muntatge a escala nacional. El mètode de tapar buits és incompatible amb la producció planificada. En 1933 cal “liquidar la febra en la cadena de muntatge”, o almenys hem de disminuir considerablement la temperatura.

El mateix govern soviètic ha proclamat un “viratge” de la quantitat a la qualitat en l'agricultura. És correcte, però cal encarar la qüestió en una escala molt més àmplia. No es tracta només de la qualitat dels cultius sinó de tota la política i la pràctica de les granges col·lectives i estatals. El viratge de la quantitat a la qualitat també s'ha d'aplicar al funcionament de la pròpia administració.

En primer lloc, és inevitable el retrocés en el terreny de la col·lectivització. Ací, més que en cap altre aspecte, l'administració està atrapada en els seus propis errors. La burocràcia, encara que aparentment continua donant ordres

autocrítics i especificant, amb la signatura de Stalin i Molotov, el número precís d'acres que s'ha de destinar al cultiu de cereals, en realitat es deixa portar pel corrent dels esdeveniments.

En l'interval, s'ha format en l'aldea un nou sector, els anomenats "retirats", els extreballadors de les granges col·lectives. El seu nombre va en augment. És una bogeria total mantenir dins de les granges col·lectives a camperols que malgasten les collites, que venen la llavor en les fires i després li exigeixen al govern més llavor per a la sembra. No obstant, no és menys criminal deixar que el procés de desintegració segueixca el seu curs. Evidentment, aixeca el cap dins del partit la tendència a degradar el moviment de col·lectivització. Permetre-ho significaria tirar el bebè junt amb l'aigua de la banyera.

En 1933 cal posar l'agricultura col·lectivitzada al nivell dels recursos tècnics, econòmics i culturals. Açò implica la selecció de les comunitats més viables i la seua reorganització d'acord amb l'experiència i els desigs de les masses camperoles, sobretot del camperol pobre. A més a més, cal formular les condicions per a l'abandó de les granges col·lectives de tal manera que es reduísca al mínim el desequilibri de l'economia rural, per a no parlar del perill de guerra civil.

La política de "liquidar el kulak" mecànicament ha quedat de fet descartada. Cal fer-ho oficialment. I simultàniament, cal arbitrar una política de restricció severa de les tendències explotadores del kulak. Amb aquesta idea en ment, cal unir els sectors més baixos de l'aldea en un sindicat de camperols pobres.

En 1933 els camperols sembraran, els obrers tèxtils produiran teles, els metal·lúrgics fondran metall i els ferroviaris transportaran la gent i els productes del treball. Però el màxim criteri d'orientació d'enguany no serà produir el més possible amb la major rapidesa, sinó posar l'economia en ordre, controlar els inventaris, separar allò roí del que no ho és, traure el fem i el fang, construir les cases i els menjadors necessaris, acabar els sostres, instal·lar productes sanitaris. Perquè, per a treballar bé, allò que la gent necessita fonamentalment és viure com a éssers humans i satisfer les seues necessitats humanes.

Per descomptat, dedicar un any a la reconstrucció del capital no és una mesura que resolga res per si mateixa. Només serà molt important si canvia la manera d'encarar l'economia i, sobretot, la manera de considerar els seus protagonistes, els obrers i els camperols. La línia econòmica forma part de la política. L'arma de la política és el partit.

La gran tasca és reviuire el partit. També ací hem de fer un balanç de l'onerosa herència del període postleninista. Hem de separar allò que està sa d'allò que està malalt, el millor del pitjor; hem de separar el fem del fang; hem d'airejar i desinfectar totes les oficines de la burocràcia. Després del partit, estan els soviets i els sindicats. La reconstrucció de totes les organitzacions soviètiques és la tasca més important i més urgent de 1933.

---

¹ “L’economia soviètica en perill”, *The Militant*, 12, 19 i 26 de novembre de 1932, 3, 7 i 10 de desembre de 1932 i 7 de gener de 1933; inclòs també en un fullet publicat per Pioneer Publishers en 1933 amb el mateix títol.